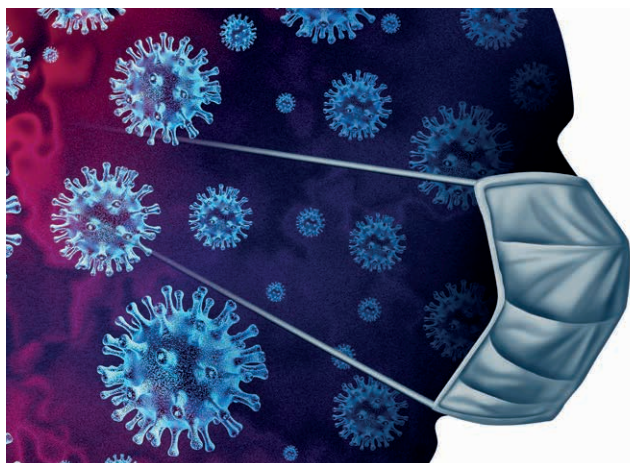

Dopady pandemie nejen v souvislosti s nouzovým stavem

5. října 2020

Vážení klienti a obchodní přátelé,

v souvislosti s vyhlášením **nouzového stavu od 5. října 2020 na dobu 30 dnů** Vám přinášíme aktuální přehled dopadů pandemie, hlavních změn a přijatých opatření ve vybraných oblastech práva. Řada aktuálně účinných opatření byla nařízena již v průběhu jara či na podzim ještě před znovuzavedením nouzového stavu. Ten byl nyní vyhlášen proto, že je z důvodů zhoršující se epidemiologické situace třeba činit další přísnější opatření, která zasahují více do základních práv a svobod. A to lze pouze v tomto mimořádném režimu.

NOUZOVÝ STAV A JEHO PRÁVNÍ REŽIM

- Stěžejním orgánem krizového řízení je dle zákona č. 240/2000 Sb. v rámci vyhlášeného nouzového stavu vláda. Ta je v době trvání nouzového stavu oprávněna na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu vydávat tzv. **krizová opatření** a na základě nich omezit základní lidská práva.
- Rozhodnutí o krizových opatřeních se zveřejňují v hromadných informačních prostředcích a vyhlášují se ve **Sbírce zákonů** <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>. Účinnosti nabývají okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví.
- Pracovním orgánem vlády pro řešení krizových situací je **Ústřední krizový štáb vlády ČR**. Jeho složení a činnost upravuje Statut Ústředního krizového štábu, který schvaluje vláda.
- **Koordinační role náleží ministerstvu vnitra**. Klíčová role náleží za dané situace pochopitelně také **ministerstvu zdravotnictví**. Pro zajištění připravenosti na

úrovni územních samosprávných celků disponují pro řešení krizových situací zákonem stanovenými pravomocemi i krajské úřady a obecní úřady, resp. hejtmani a starostové.

- **Na rozhodnutí vydaná během nouzového stavu se (až na výjimky) nevztahuje správní řád. Porušení krizových opatření je přestupkem, za nějž mohou být ve správním řízení ukládány vysoké pokuty.** S ohledem na povahu některých krizových opatření však nejsou vyloučeny ani dopady v rovině **trestněprávní**.

PRACOVNÍ PRÁVO

- Pokud to povaha práce nevylučuje, je vhodné využít opět institut **práce z domova** (pouze na základě dohody, zaměstnanec k tomuto nemůže být nucen). Podrobnější informace k tématu „HOME OFFICE“ naleznete v našem [newsletteru](#).
- V současné době jsou stále platné vládní programy na podporu v nezaměstnanosti, včetně programu „**Antivirus**“, jehož stávající podmínky jsou uvedeny [ZDE](#).
- Poslanecká sněmovna projednává komplexní právní úpravu tzv. „**kurzarbeitu**“, nicméně její finální podmínky jsou v tuto chvíli nejasné, stejně jako datum uvedení v účinnost, který je zatím plánován na **1. 11. 2020**.

SMLUVNÍ PRÁVO

- Je třeba mít na paměti, že koronavirus už obecně **není nepředvídatelnou skutečností**, při současném uzavírání smluv je s ním proto vhodné rovnou ve smlouvě počítat.
- U smluv vždy platí, že strany si mohou ve smlouvě sjednat řadu věcí odlišně od zákona. Není vhodné se tedy řídit jen obecnými doporučeními, ale vždy je lepší smlouvu **přizpůsobit konkrétním podmínkám**.
- Strana postižená pandemií koronaviru obecně **nemůže přikročit k jednostrannému zvýšení či snížení dohodnuté ceny**. Pouze pokud strany smlouvu uzavřely v době, kdy ještě nebylo možné aktuální opatření a další šíření koronaviru předpokládat, a zároveň by v důsledku pandemie vznikl mezi plněními obou stran ze smlouvy zvlášť hrubý nepoměr, může poškozená strana po druhé straně požadovat **obnovení jednání o smlouvě**.
- Opatření spojená s koronavirem mohou ospravedlnit neplnění povinností ze smluv, pouze pokud představují tzv. **vyšší moc**. Nároky a postup se budou lišit podle

Dopady pandemie nejen v souvislosti s nouzovým stavem

5. října 2020

toho, zda smlouva ujednání o vyšší moci obsahuje, či nikoliv. Záleží pak také na tom, jak konkrétní smlouva pojem vyšší moci definuje a jestli tuto definici současná omezení naplňují. Zároveň je nutné, aby překážka v podobě koronaviru byla příčinou nesplnění povinnosti řádně a včas.

- Vládní opatření mohou v některých případech způsobit **zánik závazku ze smlouvy pro nemožnost jejího plnění** (tzv. dodatečná nemožnost plnění). To ovšem jen za předpokladu, že plnění není možné poskytnout ani za ztížených podmínek, s většími náklady, s pomocí jiné osoby nebo až po určené době.
- Více se o dopadech vládních opatření na smluvní právo dozvíte v našem **článku**, který podrobně přibližuje, jaké situace mohou ve smluvních vztazích v době pandemie nastat.

OBCHODNÍ KORPORACE

Pro obchodní korporace se uplatní úprava **zákona č. 191/2020 Sb.**, o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, tzv. **Lex Covid**. V případě obchodních korporací tedy platí následující:

- Z obecného zákazu jsou vyňaty hromadné akce, pokud jde o výkon povolání, podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti – **tedy vyňaty jsou i valné hromady a zasedání orgánů právnických osob**.
- Lze konat valnou hromadu a zasedání orgánu společnosti formou **per rollam** nebo za využití **technických prostředků** (videokonference), i pokud není tato možnost upravena v zakladatelském právním jednání (společenská smlouva / stanovy).
- Zasedání se koná za podmínek stanovených v zakladatelském právním jednání, případně na základě úpravy v zákoně o obchodních korporacích.
- V případě jiných právnických osob než obchodních korporací (spolky) určí podmínky konání zasedání statutární orgán, případně orgán, o jehož zasedání jde (např. kontrolní orgán).
- Ze zákona nastává **automatické prodloužení funkčního období členů orgánů, kterým by za účinnosti měla zaniknout funkce** z důvodu plynutí času v době trvání mimořádných opatření, **a to až do doby uplynutí 3 měsíců ode dne skončení mimořádných opatření**.

- **Funkční období se prodlouží** také členům orgánů, kterým funkční období uplyne v době do 1 měsíce ode dne skončení mimořádných opatření, a to do okamžiku uplynutí 3 měsíců ode dne skončení mimořádných opatření.
- Pokud člen orgánu **nehodlá ve funkci setrvat**, musí vyjádřit svůj nesouhlas nejpozději do dne, kdy jinak mělo funkční období uplynout.
- Lze rovněž provést **kooptaci**, tj. dočasné jmenování na uvolněné místo v orgánu samotným orgánem, pokud počet jeho členů neklesne pod polovinu, a to i v případech, kdy kooptace není připuštěna v zakladatelském právním jednání.
- Při splnění určitých podmínek **dochází** u některých obchodních korporací k **prodloužení lhůty pro schválení účetní závěrky**.

OBLAST FINANCOVÁNÍ,
RESTRUKTURALIZACE A INSOLVENCE

- Žádné opatření přijaté v rámci nouzového stavu se přímo netýká financování ani poskytování finančních služeb.
- Dlužník až do 31. 12. 2020 **není povinen podat dlužnický insolvenční návrh**, i když se nachází v úpadku.
- Dne 31. 10. 2020 skončí **zákonné moratorium** na splátky úvěrů.
- Důsledkem ukončení moratoria pravděpodobně budou závažné finanční problémy mnohých firem i spotřebitelů, nárůst platební neschopnosti a s ní spojených insolvenčních řízení.
- Aktuálně je ze zákona **odložené splácení** cca 200 mld. korporátních úvěrů a 250 mld. spotřebitelských úvěrů, z čehož je 180 mld. hypotečních úvěrů.
- Celkem se jedná o 360 tis. dlužníků. V 66 % případů se odklady týkaly spotřebních úvěrů, ve 26 % šlo o hypoteční úvěry, v 5 % se jednalo o úvěry podnikům a zbylá 3 % jsou ostatní typy úvěrů.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

- Znovu se otevírají otázky související např. s **přímým nákupem roušek, dezinfekčních prostředků či zdravotnického materiálu** na základě obecné výjimky z povinnosti postupu v zadávacím řízení podle zákona o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ) či použití tzv. **jednacího řízení bez uveřejnění**.

Dopady pandemie nejen v souvislosti s nouzovým stavem

5. října 2020

- V této souvislosti lze odkázat na stanoviska příslušných orgánů obsahující praktická doporučení k zadávání veřejných zakázek v době koronavirové nákazy, uveřejněná na [Portálu o veřejných zakázkách](#).
- Publikovaná doporučení však nelze ve druhé koronavirové vlně aplikovat bez dalšího, neboť byla ovlivněna bezprecedentní situací, kterou koronavirová pandemie způsobila v rámci své první (jarní) vlny a která ve svém celosvětovém měřítku neměla doposud obdoby. Není tak možné např. automaticky spoléhat na možnost aplikace § 222 odst. 6 ZZVZ při prodlužování termínů plnění smluv, neboť zkušenosti a poučení z první vlny pandemie mohou do budoucna ztěžovat pozici zadavatelů při odůvodnění nepředvídatelnosti potřeby změny smlouvy.

VEŘEJNÁ PODPORA

- Nástroje veřejné podpory poskytují řadu možností k **omezení ekonomických dopadů pandemie COVID-19**. Jejich aplikace je v zásadě možná bez ohledu na vyhlášení nouzového stavu.
- Evropská komise vydala rámcová pravidla pro řadu typů podpor (finanční granty, záruky za úvěry, subvencované úrokové sazby, vývozní úvěry, podporu výzkumu vývoje a výroby prostředků proti COVID-19, odklady daní a odvodů, subvence mzdových nákladů a rekapitalizace podniků v obtížích). Rámec zatím umožňuje **poskytování podpor do konce roku 2020**, ale nelze vyloučit jeho prodloužení.
- ČR podle tohoto rámce již zahájila **řadu programů podpory**: zejména programy záruk za úvěry COVID, vývozní podpory, program COVID nájemné, podpory v oblasti výroby zdravotních prostředků, nebo pobytové poukazy na podporu lázeňství. Další opatření by byla možná, např. poskytování subvencí k úrokovým sazbám.

- Evropská komise dále formálně prohlásila pandemii COVID-19 za **přírodní pohromu**, což vytváří prostor pro přímou kompenzaci škod, které vznikly v důsledku pandemie (právní posouzení škody přitom nezávisí na tom, zda byl vyhlášen nouzový stav, či vydána krizová nebo mimořádná opatření).

SOUTĚŽNÍ PRÁVO

- Pravidla soutěžního práva zůstávají nezměněna, i v době pandemie a ekonomické krize platí **zákaz dohod omezujících soutěž či zneužití dominance**.
- Dočasnou **výjimku ze zákazu** některých dohod mezi konkurenty mohou využít zemědělci v oblasti výroby mléka, brambor, živých rostlin a květin a vína.
- Soutěžní úřady jsou ochotny neformálně posoudit plánovanou spolupráci podniků a v některých případech potvrdit jejich **nezávadnost**, např. z důvodu prospěchu pro spotřebitele.
- V případě spojení podniků podléhajících povolení Evropské komise je třeba počítat s tím, že přednotifikační **jednání trvají až dvojnásobek běžné doby**.

Nejúspěšnější kancelář v ČR
a na Slovensku dle celkového
počtu nominací a titulů
(2008–2019)

Nejlépejší právnická firma
roku v České republice
(2020)

Právnická firma roku
v České republice
(2018, 2019)

Nejlépejší právnická firma
pro oblast fúzí a akvizic
v České republice
(2018, 2019)

1. místo v celkovém počtu
realizovaných fúzí a akvizic
v České republice
(2010–2019)

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

Náš tým

220 právníků a daňových poradců | **500** spolupracovníků

Naši klienti

2 000 klientů | **100** největších světových společností z Fortune 500
50 společností z Czech Top 100 | **7** společností z Czech Top 10

Mezinárodní dosah

Právní poradenství
ve více než **90** zemích světa
ve **12** světových jazycích
až **70%** případů zahrnuje mezinárodní prvek

www.havelpartners.cz

PRAHA

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Česká republika
Tel.: +420 255 000 111

BRNO

Titanium Business Complex
Nové sady 996/25
602 00 Brno
Česká republika
Tel.: +420 545 423 420

BRATISLAVA

Centrum Zuckerman
Žižkova 7803/9
811 02 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 232 113 900

PLZEŇ

Nepomucká 144
326 00 Plzeň
Česká republika
Tel.: +420 371 005 320

OLMOUC

Salmův palác
Horní náměstí 371/1
779 00 Olomouc
Česká republika
Tel.: +420 581 000 310

OSTRAVA

Smetanovo náměstí 979/2
702 00 Moravská Ostrava a Přívoz
Česká republika
Tel.: +420 255 000 111